

İbadetlerden Âhîret Mutluluğuna Giden Yol

es-Salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn. Ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd:

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretlerinin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada, âhîrette üzerinize olsun. Allahu Teâlâ hazretleri hulûlü ile müşerref olduğumuz üç ayları, Receb-i şerîfi, Şâbân-ı mübâreki, Ramazân-ı şerîfi sizler ve bizler hakkında, ümmet-i Muhammed hakkında umûmen fevz ü felâh ve necâh eylesin. Nice hayırlara ermeyi, rızasını kazanmayı, rahmetine mazhar olmayı, iki cihanda saadete ermeyi, kazanmayı bu aylarda cümlemize nasip eylesin.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okumaya başlamazdan önce cümle geçmişlerimizin; başta Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz olmak üzere, enbiya ve mürselîn *savâtullahi selâmuahû aleyhim ecmaîn* hazerâtının cümlesinin; cümle evliyaullahın,

sâdât ve meşâyih-i turuk-ı aliyyeyimizin; Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Murtazâ'dan müteselsilen şu ana kadar gelmiş, geçmiş cümle Allah'ın sevgili kulları velilerin, evliyallahın; ümmet-i Muhammed'in Peygamber Efendimiz'den sonra varisleri olan ulemâ-i muhakikîn, meşâyih-i vâsılîn, mürşidîn-i kâmilîn-i mükemmilîn, sâdât-ı turuk-ı aliyyemizin; Ebû Bekr-i Sıddîk, Aliyy-i Murtazâ ve sahâbe-i kirâm *ırdvânullahi teâlâ aleyhim ecmaîn* hazerâtına; kendisinden feyz aldığımız mürşitlerimize kadar güzerân eylemiş olan cümle din ve iman ve irfan ve tarikat büyüklerimizin ruhları için ve âhirete göçmüş olan analarımızın, babalarımızın, ecdadımızın, akrabamızın, sevdiklerimizin, arkadaşlarımızın, dostlarımızın ruhları için şu mübarek Cuma gününde bir Fâtîha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, ruhlarına gönderelim, öyle başlayalım, buyurun.

İmâm Buhârî hadis âlimlerinin en büyüklerindedir, cennet-mekân. Kitabında rivayet etmiş ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri şöyle buyurdular:

«مَنْ كَانَتْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَخِيهِ فَلْيَتَحَلَّلْهُ مِنْهَا، فَإِنَّهُ
لَيْسَ ثَمَّ دِينَارٌ وَلَا دِرْهَمٌ، مِنْ قَبْلِ أَنْ يُؤْخَذَ لِأَخِيهِ
مِنْ حَسَنَاتِهِ، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ أُخِذَ مِنْ
سَيِّئَاتِ أَخِيهِ فَطُرِحَتْ عَلَيْهِ»

Men kânet indehu mazlimetün li-ehîhi fe'lyetehallehu minhâ fe-innehu leyse semme dînârun ve lâ dirhemün min kabli en yü'haze li-ehîhi min hasenâtihi fe-in lem ye-kün lehu hasenâtün ühize min seyyiâti ehîhi fe-turihat aleyhi.

a. Önemli Olan İmandır

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! İslâm'ın getirdiği iman, en önemli şeydir. En önemli şey imandır. İman olmadı mı, her şey boştur. Her şey sıfırdır, her şey kıymetsizdir. Allah in-dinde bir kıymeti yoktur. İman ibadetlerin ka-bulüne, kazanılmasına, dünya ve âhîret saade-tinin kazanılmasına sebep oluyor.

Allahu Teâlâ hazretleri mü'min olduğu za-man kuluna nazar ediyor. Mü'min olamadığı zaman, Allah'ın varlığını anlayamadığı zaman, şu dünyaya boş gelip, boş gittiği, şu kâinatın

sahibini göremediği, sevemediği, büyüklüğünü kavrayamadığı, birliğini anlayamadığı zaman en büyük cezaya uğruyor.

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ﴾

﴿لِمَنْ يَشَاءُ﴾

*Inne'llâhe lâ yağfiru en yüşrike bihî ve yağfiru mâ dûne zâlike li-men yeşâü.*¹

Allah'ın varlığını tanıyor ama...

Allah'ın varlığını tanıyor. “Ben tamam, kâinatı inceledim. Coğrafya bilirim, fizik bilirim, kimya bilirim, astronomi bilirim, atom ilmi bilirim. Tamam, kâinat çok muntazam yaratılmış, çok muazzam kanunları var. Tabiat kanunları var. Her şey yerli yerinde, son derece mükemmel bir işleyiş içinde. Bir çekirdekten koca bir ağaç meydana geliyor. Bir tohumdan koca bir insan meydana geliyor. Ay, güneş muntazam çalışıyor. Aylar önce, yıllar önce hesabını yapabiliyorsun ay nereye gelecek, güneş nereye gelebilecek, ne zaman doğacak ne zaman batacak. Neden?

---

¹4/Nisâ, 48.

İntizam var kâinatta. Allah, bir Varlık bir düzen koymuş. İşte o düzenin sahibi, o düzenin kurucusu Allah'tır, ben bunu kabul ediyorum.”

Kabul etmek yetmiyor, kabul etme kâfi değil. “Allah'ın varlığını sevdi.” Tabii sevecek. Sevmezse kör demektir. Hiçbir şey anlayamıyor, aptal demek. Gerçekleri göremiyor, gözüne soksan gözü kör, gözüne ne kadar yaklaştırsan hiçbir şey anlamıyor demek. Anlayacak tabii, elbette anlayacak ama yetmiyor.

Inne'llâhe lâ yağfiru en yüşrike bihî.

Kendisine şirk koşulmasından razı değil Allah. Ortak koşulmasını, Allah inancının, âhîret inancının, din inancının sakat olmasını da kabul etmiyor. Doğru inançlı olacak. Dosdoğru inanç üzerinde olacak insanlar. “Efendim ben sanıyorum ki güneş tanrıdır.” Ha, cehennem dibine. “Sanıyorum ki ağaç tanrıdır.” Cehennem dibine. Yani Allah'tan gayri neyi ortak koşuyorsa, neye inanıyorsa hepsi bâtıldır.

﴿إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصْبُ جَهَنَّمَ﴾

Inneküm ve mâ ta'büdûne min dûnillâhi hasabü cehenneme. ²

² 21/Enbiyâ, 98.

Hepsi cehenneme odundur, hepsi cehenneme atılacak, cayır cayır. Hem taptıkları hem de o taptıkları şeylere tapan aptallar, sefiller, beyinsizler, hepsi cehenneme cayır cayır atılacak. Doğru inanca sahip olacak, Allah'ı bir bilecek. Allah'ın şerîki, nazîri olmadığını bilecek ve Hz. Muhammed'in onun son elçisi olduğunu bilecek.

Bilmiyor, ben işte şuna inanıyorum da buna inanıyorum da ama ona inanmıyorum. O zaman sen yine bir çeşit kâfirsin. Sen daha Allah'ın mucizelerini anlayamamışsın. Kitabını anlayamamışsın. O zaman o da cehenneme gidiyor. Kâfir olmayacak, dinsiz olmayacak, ateist olmayacak. Dindar olacak. Dindar olmak yetmiyor, doğru dine sahip olacak. Hak dine sahip olacak, Allah'a doğru bilecek, yanlış bilirse olmuyor.

Şu yanardağ galiba tanrı, Fujiyama yanardağı, duman çıkıyor, yüksek, galiba o tanrı. Öyle şey olur mu? Tabii ki hayır. Yanlış şeylere de tapmayacak. Dindar olacak, dinsiz olmayacak. Hak dine mensup olacak, yanlış dinden olmayacak.

Hak dine mensup olduktan sonra da Allah'ın emirlerini tutan, Allah'ın yolunda yürüyen, itaatli kul olacak. Söz dinlemez, azgı, sapık, asi, mücrim kul olmayacak. Allah içki içmeyin demiş; adam içkide. Allah zina etmeyin demiş; zinada. Allah kumar oynamayın buyurmuş; kumarda. Allah haram yemeyin buyurmuş; haram yiyor. Allahu Teâlâ hazretleri yalan söylemeyin buyurmuş; yalan söylüyor. Allahu Teâlâ hazretleri kimseye haksızlık etmeyin buyurmuş; ömrü haksızlıkla geçiyor, zulümle geçiyor. O da cezasını çekecek. Yani sağlam müslüman olacak, sağlam mü'min olacak. Doğru inanç üzerinde olacak, doğru inanç üzerinde olmayanlar yandı.

Doğru inanç üzerinde olduktan sonra da yolu dosdoğru gidecek. Eğri büğrü iş yapmayacak. Yamuk yamuk, acayip acayip, saçma saçma, kötü kötü işler yapmayacak. Yakışmaz.

Bu senin sakalına yakışır mı diyorlar. Biz şimdi sakallıyız. Birisi bizde bir şey görse, bir kusur görürse sakallıya böyle şey yapmak yakışmaz. Trafik polisi çeviriyor niye geçtin. Burası geçilmeyecek noktalar. Çok dikkat ettim hata etmemeye çalıştım. Hemen insanın sakalına şey yapıyor. Koskoca sakallı adamsın. Ya

dikkat ettim ama işte orada silinmiş zaten şeyler, görmemişim. Hemen sakal, e müslümana da yakışmaz. Polisin hani bir hata yapan insana böyle dediği gibi müslümana da günah yakışmaz. Müslümana da haksızlık yakışmaz. Müslümana da kötü iş yakışmaz.

Müslümana ne yakışır? Her şeyin en güzeli yakışır. Her şeyin en güzeli müslümana yakışır. En intizamlı, en kibar, en edepli, en tatlı, en sevimli, en sempatik, en hoş, en temiz, en pak, her şeyin en güzeli, ekstra ekstra ekstrası müslümana yakışır.

Öyle olması lazım. Her şeyine dikkat etmesi lazım. Giyimi çiçek gibi olması lazım, hareketi zarif olması lazım. Konuşması ağzından yağ bal akması lazım. Tatlı olması lazım. Gönül yapması lazım. Gönül yıkmaması lazım, herkese iyilik yapması lazım. Herkesin duasını alması lazım.

Böyle yapmadı, “E ben mü’minim, namaz kılıyorum.” İyi ama namaz kıldığından sevap alırsın, gönül yıktığından günah alırsın. Yani ben dükkân çalıştırıyorum.

Nasrettin Hoca dükkân çalıştırmış. Yumurtayı 9 dirheme alıyormuş, 8 dirheme satıyormuş. E bu ne biçim iş diyorlar. Dostlar

alışverişte görsün. Fazladan alıyor, zarara satıyor. Dostlar alışveriş de görsün olmaz. kâr etmen lazım. Satış da yapıyorum, para da alıyorum. İyi ama zarar ediyorsun. Namazı da kılıyorum, oruç da tutuyorum. Ama huyum kötü. O zaman huyundan zarar edersin. Bazı huylar vardır, insanın zararınadır. Neden? Allahu Teâlâ hazretleri ahkemü'l-hâkimîndir. Hükmedicilerin en adaletlisidir. Hükmü en isabetlidir, hükmü en sağlamdır.

Tîn Suresi'ni okuyoruz. Nasıl bitiyor sure:

﴿الْيَسَّ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ﴾

E leyse'llâhu bi-ahkemi'l-hâkimîne. ³

“Allah hükmedicilerin en adaletlisi değil mi?”

Elbette. Her hükmü güzel; lütfu güzel, cefası güzel, sefası güzel, kaderi güzel, kısmeti güzel, her şeyi güzel. Onu anlayabilmesi lazım insanın. Her şeyin güzelliğini görebilmesi lazım.

Şimdi, bir müslüman, imanı var, aferin doğru yolu bulmuş. Ama imanına yakışır güzellikte yaşamıyor. Haksızlık ediyor, zulmediyor,

---

³ 95/Tîn, 8

aldatıyor, yalan söylüyor, kusur işliyor. Onlardan günahlar yazılır kendisine. Büyük büyük günahlar yazılır. Gıybet eder, günah yazılır. İftira eder, günah yazılır. Haram yer, günah yazılır. Şunu yapar, günah yazılır. Bunu yapar, günah yazılır.

“Efendim ben bunları yapmıyorum, Hocam ben bu hususlarda dikkatliyim. Kimsenin malına elimi uzatmıyorum. Kimsenin namusunda gözüm yok, kimsenin malında gözüm yok.”

Ama kin tutuyorsun, haset ediyorsun, buğz ediyorsun, dargınlık yapıyorsun; o da günah. Onu da bilecek. Müslüman onun günah olduğunu bilmiyor bu sefer. Yani kin tutmanın günah olduğunu bilmiyor. Haset etmenin günah olduğunu bilmiyor, kıskanıyor, kıvrım kıvrım kıskanıyor ötekisini. Ne yapacağını şaşırıyor ötekisine, oradan günaha giriyor. Kin tutuyor, günaha giriyor. Hatta sevapları elinden kaçırıyor, kötü huyundan dolayı çok zararlara uğruyor.

Bak şimdi bu okuduğum hadîs-i şerîfi şu anlattığım ön fikirlerden sonra size kısa kısa izah etmeye çalışayım. Efendimiz ne buyurmuş:

Men kânet indehu mazlimetün li-ehîhi fe'lyetehallehu minhâ.

“Kim bir kardeşine bu dünyada iken bir zulüm yapmışsa, bir haksızlık yapmışsa, kalp yıkmışsa, zararı dokunmuşsa; o kardeşinden gitsin, helallik istesin, barışsın, helallik istesin. ‘Ben senin hakkını çiğnedim, ben sana haksızlık yaptım. Ben senin kalbini kırdım, ben sana yanlış davrandım. Ben bilemedim, şimdi hatamı anlıyorum. Affet, helal et hakkını, helal etmen için bir şey vermem gerekiyorsa vereyim. Para istiyorsan para vereyim. Hakkını helal etmek için ne yapmam gerekiyorsa yapayım.’ Kimin böyle kardeşi üzerine bir zulmü, haksızlığı olmuşsa, gitsin, ondan helallik istesin.” diyor Peygamber Efendimiz.

Neden?

İzah ediyor. Buyuruyor ki:

Fe-innehu leyse semme dînârun ve lâ dirhemün. “Çünkü orada dinar, dirhem, para, pul yok. Dolar, mark yok. Cebime biriktirdiğim paraları koyarım. Tabutuma da vasiyet ederim, onu koyarlar. Âhirete geçiririm, orada herkese parasını dağıtırım diyemez, orada para sökmez.”

Ne olacak peki?

b. Hak Sahibinin Ahiretteki Durumu

Hak sahibi adam geldiği zaman, “Ver hakkımı, sen dünyada benim hakkımı üzerine geçirmiştin. Benim kalbimi kırmıştın, bana zulüm etmiştin, beni dövmüştün. Beni kenara itmiştin, güçlüydün, kuvvetliydin, adamların vardı. Mafya çetesinin reisiydin. Orda ben sana gık diyemedim. Polise bile şikâyet edemedim seni. Ama şimdi burası adalet divanı, Allah’ın huzuru. Ver hakkımı!” diye yapışacak. Mafya liderlerinin yakasına dahi yapışacak herkes. Çünkü orada korkmayacak, hepsi aslan kesilecek. Herkes hakkını almak için güç kuvvet sahibi. Çünkü Allah zalimden mazlumun hakkını alacak orada.

Bu dünyadayken helalleş, âhirete bırakma. Çünkü orada altın gümüş yok. Dinar dirhem yok, diyor. Dinar dirhem ne demek? Altın para, gümüş para demek. Orada hani altın para gümüş para yok ki. Hakkın mı var bende, al ödeyeyim, şakır şakır saydı ödedi. Öyle bir şey yok. Ne olur orada? Ne olacağını Peygamber Efendimiz şöyle buyuruyor:

Min kabli en yû’haze li-ehîhi min hasenâtihi. “Bu dünyada iken hakkını helal ettirmeye, gönlünü almaya çalışsın; orada işlediği

sevaplardan, hasenâtından çekilip alınmadan evvel.” Ha, şimdi bu cümleden anladık ki insan âhirete sevapları ile gitti. Büyük sevaplar, yığın yığın sevaplar. Hacca gitmiş, namaz kılmış, cumaya gelmiş, tesbih çekmiş, hatim indirmiş, fakirlere yardım etmiş. Cihada para sarf etmiş, çalışmış çabalamış. Sevaplar kazanmış, geldi.

Geldi ama mahkeme-i kübrâya, Allahu Teâlâ hazretlerinin huzuruna öbür taraftan da hak sahibi geliyor. Yapıştı yakasına, “Yâ Rabbi! Bunda benim hakkım var aliver hakkımı. Ben bundan hakkımı isterim. İhtiyacım var. Benim de terazim var, benim de hesabım var. Benim bundaki hakkımı aliver yâ Rabbi! Aliver ki ben kurtulayım.” diyecek.

Onun için orada insanın yaptığı sevaplar elinden kaçabilir. “Ya bu namazı ben kılmıştım, bu hacca ben gitmiştim, bu sevaplar benimdi.” Senindi ama sen bu kardeşine zulüm ettin, o gelip alacak orada. Orada dinar dirhem olmadığından gelecek senin sevaplarını alacak. Hasenâtını alacak, sevaplarını alacak.

Fe-in lem yekün lehu hasenâtün. “Sonra, eğer bu adamın hasenâtı yoksa...” Hacca gitmemiş, namaz kılmamış. Zaten Allah’a yarar

bir iş yapmamış ki dünyadayken. Mafya çetesi-
nin reisi zaten, ömrü böyle geçmiş. Ömrü efe-
likle geçmiş, ömrü çalıp çırpmakla geçmiş. Ha-
zineyi soymakla geçmiş, insanları kovmakla
geçmiş, gasp etmekle geçmiş, yol kesmekle
geçmiş. Ömrü böyle geçmiş. Hiç hasenâtı yok.
Ha o zaman, o zaman çaresi ne olacak?

*Ühize min seyyiâti ehîhi fe-turihat
aleyhi.* “O zaman hak sahibinin günahlarını
alırlar, bu adamın tepesine yığarlar. Bu hafif-
ler, o günahların altında ezilir.” Bu yine kâr
eder yani, mazlum olan yine kâr eder. Çünkü
günahlarından kurtuluyor bu sefer oradan se-
vap alamazsa bile, günahlarından kurtulduğu
için o yine işini doğrultur âhirette. Ama bu
yaptığı işin belasını, cezasını bulur. Onun için
İslâm’ın en önem verdiği ahlâktan bir tanesi,
çok güzel huylar var tabii İslâm’da, çeşitli gü-
zel huylar var.

Güzel huyların en güzeli hangisidir? Ada-
let. Adaletli olacak insan. Hakkaniyetli olacak,
haksızlık yapmayacak. Polis olsun olmasın,
mahkeme olsun olmasın, karşı taraf güçlü ol-
sun olmasın. Yetim olur, güçsüz olur, çocuk
olur, dul olur, cahil olur, bilgisi olmaz. Sen onu
bu dünyada aldatabilirsin ama iyi insan öyle

yapmaz. Yetimin malını yemez, dula haksızlık etmez. Cahili aldatmaz.

Birisi getiriyor malını satıyor. Şu malımı beş milyona satıyorum. Ya senin bu malın 30 milyon eder, sen bunun farkında değilsin. Sen ucuz satıyorsun bunu, bu daha fazla eder. Git hadi aldanma, der. Yani dürüst müslüman öyle adaletle hareket etmeye gayret eder.

Onun için aziz ve muhterem kardeşlerim, kimin üzerinizde hakkı varsa gidin onunla helalleşin, kıyamet kopmadan evvel. Dünya hayatı bitmeden evvel. Ölüm gelmeden evvel, defter dürülmeden evvel. Haksızlık etmeyin. Neden? Çünkü zulmeden kimseye Allah hem dünyada yaptığı zulmün cezasını çektirir. Hem âhirette mazlumun hakkını zalimden alır.

Dünyada ne çekecek?

Kişi ettiğini bulur. *Men dakka dukka*. Kim gider birisinin kapısına dayanır da tak tak tak vurursa, bir gün gelir onun kapısına dayanır tak tak tak vururlar. Ettiğini bulur, rüzgâr eken fırtına biçer. Niye bu kötü şeyler ile karşılaşılıyor? Kendisi rüzgâr ekti. Tabii rüzgâr tohumundan çıksa çıksa fırtına çıkar. O fırtına biçer o zaman. Yani ettiğinin kat kat fenasını görür.

Onun için bir müslümanın dikkat edeceği en önemli husus adaletli olmaktır. Karısına karşı adaletli olacak. “Kocam benim içki içerdi. Her içkiden sonra da ben içme falan dedim diye, çocukların parasını niye böyle yerlere harcıyorsun dedim diye beni bir güzel pataklardı.” Burada tabii adam kuvvetli kadın zayıf. Burada patlaklar ama âhirette görür. Belasını bulur, imansız göçer. Tövbesiz gider, Allah tevbe nasip etmez. Çünkü

﴿وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾

Vallâhu lâ yehdi'l-kavme'z-zâlimîne. ⁴

Daha önceki konuşmalarımda da söyledim, Allah hidayet etmez. Doğru yolu göstermez. “Yahu şu bir doğru yola girirse hocam, bir tevbe etse, dua ediver yola gelse.” İyi ama Allah zalimlere hidayetini vermez. Kendisi pişman olacak, kendisi yapmamak isteyecek. Kendisi “Ya benim yaptığım bu iş yanlış, ben bu işten vazgeçeyim.” diyecek, ağlayacak. Üzülecek, pişman olacak, tevbe edecek. Bir daha yapmamaya azm ü cezm ü kasd edecek.

Kararlı olacak. “Bir daha hiç içmeyeceğim. Bir daha hiç kumar oynamayacağım, bir

---

⁴ 2/Bakara, 258

daha hiç kimseyi dövmeyeceğim. Hiç kimseye söylemeyeceğim, kimseye yan bakmayacağım.” diye kat’î kararlı olacak. Yok, ben bunu yaparım, devam ederim, ben yapadurayım, Allah da beni affetsin. Allah günahta ısrar etmekte o niyette olan kula hidayet etmez. Neden?

Vallâhu lâ yehdi’l-kavme’z-zâlimîne.

Zalimlere hidayet etmez de onun için. Zulümden derhal kendini çekecek. Zulüm kadına karşı olabilir, çocuğuna karşı olabilir. Çocuğunu ikide bir de pataklıyor. Bazı babalar böyledir. Bazı kadınlar böyledir. Çocuğunu yakanlar, çocuğuna işkence edenler. Başkaları da çeşit çeşit belki ruhi hastalıktan oluyor ama çeşit çeşit zulümler oluyor.

Karısına zulüm etmeyecek karısı kendisinden razı değil. Çocuğu kendisinden küçük, zulüm etmeyecek. Çocukları arasında adalet edecek, birisine verip malı ötekilerini mahrum bırakmayacak. Birisini sevip ötekini azarlamayacak.

Çocukları arasında adalet yapacak. Hanımına karşı adalet yapacak. Herkese karşı vazifesini neyse, Allah’ın sevdiği şekil neyse, nasıl

hareket etmek gerekiyorsa öyle hareket edecek. Kendisinin karşısına bir mesele getirildiği zaman hakkı söyleyecek. Hakka hükmedecek.

İslâm'ın büyük kadılarından, büyük hâkimlerinden birisi, Kadı Şüreyh *rahmetullahi aleyh* oturmuş mahkemede, pek iş falan yok ama kapıdan içeriye bir müslümanla bir gayrimüslim girmiş. Nereden anladı gelişinden gayrimüslim olduğunu?

Gayrimüslimlere Hz. Ömer emretmiş belinize bir zünnar bağlayın, kuşak bağlayın, ip-lik bağlayın, ip bağlayın belinize, belli olsun sizin gayrimüslim olduğunuz diye, ayrılışın diye kıyafetler aynı olsa bile, giyimler aynı elbise olsa bile beline bağladığı şeyden ayrılışın diye kanun koymuş. O zamandan beri zünnar bağlıyorlar bellerine.

c. Mahkemede Adaletli Olmak

Ha bu gelen gayrimüslim, bu da müslüman. Bunun sarığı var, bunun belinde zünnarı var, anlamış. Yüreği bir cız etmiş, inşaallah müslüman haklıdır. Kadıya geliyorlar, ikisi birbirinden davacı olarak geliyorlar. Ama iki tarafı dinlemiş ki müslüman haksız. Gayrimüslim

haklı. O zaman tabii basmış kararı. Sen haklısın, sen parasını vereceksin bu iş tamam olacak. Bitirmiş işi. Onlar gitmişler ama içine bir ateş düşmüş. Ben ne biçim kadıyım, ben ne biçim hâkimim? Niye gelen adamlara eşit bakmadım? Niye gönlümden bir tarafı tuttum? Neden keşke şu haklı olsa diye önceden ön fikir ile baktım diye tevbe etmiş. Ömrü boyunca onun acısını içinde duymuş.

Fatih Sultan Mehmed kendi camisini yapan şahsa haksızlık etmiş. O da padişahı dava etmiş. İstanbul Kadısı Hızır Çelebi'nin huzuruna gelmişler. Davacı gayrimüslim mimar. Sanık sandalyesi yok o zaman, sanık Fatih Sultan Mehmed. İstanbul'u fethetmiş olan koca Fatih suçlu makamında, maznun, sanık makamında. Gayrimüslim mimar da davacı. Allah Allah. Devletin yapısına bak, adaletin gücüne kuvvetine bak. Padişah gelmiş, içeriye girmiş, Selamün aleyküm. Sedire oturmuş, çıkmış baş köşeye oturmuş. Gayri ihtiyari farkında değil.

Kadı Hızır Çelebi demiş ki; "Padişahım burası mahkemedir. Adalet yeridir burası. Hem de sen üstelik maznunsun, sanıksın. İn bakalım padişah, otur bakalım şuraya karşıma." Diz çöktürmüş oraya. Padişahı minderden, sedirden

indirmiş, karşısına diz çöktürmüştü. Ondan sonra iki tarafı dinlemiş. Fatih Sultan Mehmed'i de haksız çıkartmış. Haksız olduğunu hükme bağlamış. Sen haksızsın, ceza şudur diye. Gayrimüslim Rum mimarı haklı olduğunu görmüş ve o mahkemedен böyle çıkmış.

Tamam, mahkeme bitmiş, Fatih Sultan Mehmed geliyor diyor ki: "Kadı Efendi seni tebrik ederim, ben padişahım diye hiç bana meyil etmedin. Hiç bana yordakçılık yapmadın, dalkavukluk yapmadın, hiç yüz vermedin, adalet neyi gerektiriyorsa onu yaptın. Eğer böyle yapmasaydın seni şu kılıcımla cezalandıracaktım. Böyle kadılık mı olur, böyle adalet mi olur, Allah'tan korkmaz mısın, niye taraf tutuyorsun diye seni şu kılıcımla cezalandıracaktım." demiş.

Kadı gülüyor, diyor; şu minderin altına gel bir bak. Oturduğu minderin altının ucunu kaldırmış. Hani mâlum herkes minderin altına koyuyormuş eskiden hazır şeyi. Minderin altında böyle iri bir hançer. Kınında hançer duruyor.

"Bu ne?" demiş.

"Sen de ben padişahım diye şeriatın emrine, Allah'ın hükmüne, adaletin kararına iti-

raz etmeye kalsaydın ben de seni böyle padişahlık mı olur diye seni haklayacaktım hançer ile.” demiş. İşte adalet, işte dürüstlük, işte Allah huzurunda hiç kimseye eyvallah etmeden Hakkı söylemek. Hakkı işlemek.

Onun için siz de bak Peygamber Efendimiz’in bir hadîs-i şerîfini okuduk ama insana bu prensip ömrü boyunca yeter. Ömrü boyunca yeter, her işinizde adaletli olun. Kendinize karşı adaletli olun, vicdanınıza karşı adaletli olun. Hanımınıza karşı adaletli olun, çocuğunuza karşı adaletli olun. Komşunuza karşı adaletli olun. Tarla ihtilafında, köy felahı ihtilafında işi inada bindirmeyin. Silahları alıp da iki tane öküz için üç tane ot için iki köy halkı birbirine giriyor. Nice insanlar ölüyor kalıyor.

Allah’tan korkun, ticari hayatınızda adaletli olun. Teraziyi adaletli tutun. Müşterinin terazisini eksik tartmayın. Her şeyi güzel yapın ki mahkeme-i kübrâ vardır. Burada kaçırırsanız âhirette cezaya uğrarsınız. Adaletle hareket ederseniz iki cihanda bahtiyar olursunuz.

Allahu Teâlâ hazretleri her işini rızasına uygun yapanlardan, ahlâkı en güzel olanlardan, ömrünü rızâ-i Bârî’ye uygun geçirenlerden, huzurla, bahtiyarlıkla yaşayanlardan,

hüsn-i hâtime ile âhirete göçenlerden, Rabbi'l-âlemînin huzûr-ı izzetine sevdiği, razı olduğu kul olarak varanlardan eylesin. Cennetiyle, cemaliyle taltif eylesin. Selamı ile teşrif eylesin. Şereflendirsin. İki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin bizleri, sevdiklerimizi, geçmişlerimizi, arkadaşlarımızı, hepimizi birden.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

2 Recep 1411 / 18.01.1991

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

